

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ЗЕТ та ЕП
д.е.н., професор
Уперенко М.О.
“ ____ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030501 «Економічна теорія»

за темою:

Функціонування фінансового капіталу в сучасній економіці України

Виконавець

Студент 4 курсу факультету економіки та управління підприємництвом

Зубов Даніїл Дмитрович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Макуха Сергій Миколайович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ.....	5
1.1. Фінансовий і фіктивний капітал як категорії економічної теорії.....	5
1.2. Погляди економістів на сутність фінансового капіталу та його роль в економіці.....	10
1.3. Джерела та механізм формування фінансового капіталу.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО	
КАПІТАЛУ.....	23
2.1. Основні тенденції розвитку світового фінансового ринку.....	23
2.2. Досвід функціонування фінансового капіталу в країнах світу.....	29
2.3. Співвідношення фіктивного і реального капіталу в економіці.....	36
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	
ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ.....	41
3.1. Умови формування і розвитку фінансового капіталу в Україні.....	41
3.2. Динаміка накопичення фінансового капіталу в економіці України...	46
3.3. Проблеми інтеграції фінансового капіталу України у світову фінансову систему.....	51
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день економічні дослідження в Україні зосереджені на пошуку найбільш оптимальної моделі стійкого економічного зростання. На сучасному етапі успішний розвиток будь-якої національної економіки неможливий без чіткопрацюючого механізму взаємодії її реального і фінансового секторів. Процеси глобалізації обумовлюють необхідність інтеграції українського фінансового ринку в світову фінансову систему для залучення капіталу у вітчизняну економіку і підвищення загального рівня її ефективності.

Еволюція економічних відносин сучасного суспільства веде до зміни уявлень про їх специфіку, вимагає систематизації розроблених раніше концепцій. На даний момент формується нова економічна парадигма, яка ставить в центр всіх економічних відносин індивіда з його здібностями приймати і обробляти потоки інформації і на їх основі створювати нове знання про навколишній світ. Це знання стає найбільш затребуваним продуктом, оскільки воно формує основу для розробки нових технологій. Економічне підґрунтя цього процесу є досягнення промисловим і фінансовим капіталами рівня розвитку, що дозволяє надати творчій особистості той рівень особистої свободи, який необхідний для її повної самореалізації. Фінансовий капітал в цьому випадку виступає як сполучна ланка, яка забезпечує підтримку новаторських пошуків на початковій стадії і сприяє в подальшому перетворенню ідеї розробника в кінцевий продукт, пропонований ринку. Інтегруюча роль, виконувана фінансовим капіталом, вимагає більш детальної розробки питання про змістовний бік відносин, що виникають при його русі, вплив, який чиниться фінансовим капіталом на загальний хід відтворювального процесу.

Мета роботи - дослідження фінансового і фіктивного капіталу як економічної категорії, умов його формування та розвитку в Україні.

Завдання дослідження:

- Провести теоретичний аналіз поняття і сутності фінансового і фіктивного капіталу як категорії економічної теорії;
- Провести аналіз поглядів економістів на сутність фінансового капіталу і його роль в економіці;
- Проаналізувати джерела і механізм формування фінансового капіталу;
- Провести аналіз основних тенденцій розвитку світового фінансового ринку;
- Проаналізувати зарубіжний досвід функціонування фінансового капіталу;
- Проаналізувати співвідношення фіктивного і реального капіталу в економіці;
- Провести аналіз особливості формування фінансового капіталу в українській економіці;
- Провести аналіз динаміки накопичення фінансового капіталу в економіці України;
- Проаналізувати проблеми інтеграції фінансового капіталу України у світову фінансову систему.

Об'єкт дослідження: Фінансовий капітал в системі суспільних відносин.

Предмет дослідження: Особливості розвитку та функціонування фінансового капіталу в сучасній економіці України.

Методи дослідження. Методологічною основою дипломної роботи є діалектичний метод, як загальний спосіб наукового пізнання соціально-економічних явищ та процесів. Для аналізу ефективності функціонування фінансового капіталу використовувалися методи порівняння, аналізу і синтезу. Теоретичні положення та висновки, що висувуються в роботі, обґрунтовуються виходячи з принципів діалектичної логіки. Поряд з теоретичним в роботі використовується і кількісний аналіз матеріалів. В ході аналізу порівнюються фактичні данні і на цій основі робляться практичні висновки і пропозиції щодо удосконалення функціонування фінансового капіталу в економіці України.

ВИСНОВКИ

Переплетення економічних зв'язків між великими корпораціями промисловості і великими акціонерними банками на початку XX ст. призвело до утворення фінансового капіталу.

Фінансовий капітал виникає на основі зрощування промислового і банківського капіталу в результаті процесів концентрації і централізації виробництва і капіталу. Панування фінансового капіталу в економічному і політичному житті капіталістичних держав уособлює фінансова олігархія. Структура фінансової олігархії зазнавала змін в процесі розвитку і еволюції форм капіталістичної власності. Фінансова еліта нерідко контролює процес прийняття рішень в області економічної і соціальної політики держави.

Таким чином, фінансовий капітал можна визначити як систему відносин, що виникають при русі капіталу в грошовій формі. Під категорією капіталу, а також фінансового капіталу - однієї з форм його існування, розуміється система відносин між людьми, а не система функціональних зв'язків між елементами економічної системи.

Фінансовий капітал - це банківський капітал, який злився з монополістичним капіталом промисловості.

Формування фінансового капіталу на основі зрощування банківських і промислових монополій - це результат зростання взаємної залежності в міру збільшення концентрації виробництва, розвитку капіталістичних форм усупільнення виробництва і обігу.

Подвійна природа фінансового капіталу впливає з подвійності функціональних форм промислового капіталу - грошового, який відокремлюється в формі банківського капіталу, і виробничого капіталу.

Панування фіктивного фінансового капіталу - це неминучий етап розвитку капіталізму. У різних країнах це панування може проявлятися в різних формах і мати ту чи іншу ступінь вираженості, але в цілому - це явище, що має об'єктивний характер. Однак панування фіктивного капіталу підриває саму базу

капіталізму - як реальний сектор економіки, так і людський потенціал. Тим самим капіталізм стикається з серйозним протиріччям, яке не можна навіть описати (оскільки немає адекватних термінів і дозволених областей дослідження), вирішити в рамках неокласичного напрямку економічної думки, але можна достатньо детально вивчити в рамках політекономічної школи, особливо в рамках сучасного марксизму. Саме таке дослідження ряду аспектів фіктивного фінансового капіталу і було проведено в цьому дослідженні. Фінансовий капітал повинен перестати бути марним або навіть шкідливим сектором економіки, а для цього він повинен перестати бути фіктивним. Зрозуміло, фіктивний капітал потужно протистояв і буде протистояти спробам його реформування, трансформації, а вже тим більше ліквідації і навіть стиснення. Однак в сучасній фінансовій кризі глобальний фінансовий капітал вже почав валитися під власною вагою, внаслідок своєї ж гіпертрофованості і нестійкості, що збільшувалася внаслідок цього. У цих умовах особливо важливо використовувати «вікна можливостей» для мінімізації руйнівного мож дії глобального фінансового капіталу на реальний сектор і на людський розвиток, у міру нових можливостей, що відкриваються зменшуючи його фіктивність.

На сьогоднішній день в Україні відбуваються наступні процеси:

- Формування української фінансової олігархії;
- Створення потужних ФПГ.

Для відновлення накопичення капіталу і подолання економічної кризи в Україні слід відновити процес динамічного накопичення національного капіталу і високотехнологічних іноземних інвестицій, зупинити корупційне збагачення.

Отже, перед Україною стоїть досить складне завдання: створити сприятливі умови для залучення іноземного капіталу і використовувати його в національних інтересах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адекенов Т. Банки и фондовый рынок: анализ, практика, эволюция. – М.: Осъ-89 2007. – 160 с.
2. Баранова В.Г., Голопотелюк О.О. Управління фінансовими ресурсами ФПГ// Вісник соціально-економічних досліджень. - Одес.держав.економ.універ Одеса: 2004 - Вип. №17. - с. 372.
3. Білоусова О. С. Фінансові інструменти забезпечення розвитку національної економіки. / О. С. Білоусова // Економіка і прогнозування. – 2017. - №1. - С. 31-43.
4. Білоченко А.М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку / / Фінанси України. - №3(2008). - с. 94 – 101.
5. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. — М.: Дело ЛТД, 1994. – 720 с.
6. Буряк П.Ю. Методичні основи створення ФПГ // Фінанси України. - №11(2003). - с. 25-35.
7. Геєць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. / В. М. Геєць // Економіка і прогнозування. - 2016. - №1 - С. 7-22.
8. Гриценко А. А. Економіка України на шляху до інклюзивного розвитку. / А. А. Гриценко // Економіка і прогнозування. - 2016. - №2 - С. 9-23.
9. Залетный А.А. Финансовый капитал: взгляд изнутри. — М.: ТЕИС, 2014. — 232 с.
10. Зверяков М.І. Теоретичні і методологічні основи дослідження економічних відносин в Україні в умовах інтеграції в глобальний процес розвитку – О.:Атлант, 2016. - 389 с.
11. Зверяков М.І., Жданова Л.Л., Шараг О.С. Нова індустріалізація як модель економічного розвитку України – О.:Атлант, 2017. - 296 с.
12. Зверяков М. И. Уроки рыночной трансформации в Украине / М. И. Зверяков // Экономика Украины. – 2016. - № 8. – С. 7-25.

13. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Прогресс, 1978. – 496 с.
14. Кораблін С. О. Модель "відстаючого зростання": економічні фактори та наслідки для України. / С. О. Кораблін // Економіка і прогнозування. - 2016. - №2 - - С. 74-85.
15. Крючкова І. В. Макроструктурні чинники інвестиційних криз в економіці України впродовж 1991–2015 рр.. / І. В. Крючкова // Економіка і прогнозування. - 2016. - №1 - С. 23-40.
16. Макконнел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2 т.: Пер. с англ. – М.: Республика, 2002. – 972 с.
17. Маркс К. Капитал. Т. 1—3 // Маркс К. и Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. – М.: Политиздат, 1960. - с. 23-25.
18. Маршалл А. Принципы экономической науки, Т.1. Пер. с англ. – М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. – 416 с.
19. Нельсон Р., Уинтер С. Эволюционная теория экономических изменений. — М.: ЗАО «Финстатинформ», 2000. – 536 с.
20. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. — М.: Фонд экономической книги «Начало», 1997. – 190 с.
21. Ойкен В. Основные принципы экономической политики. — М.: Прогресс, 1996. – 496 с.
22. Петренко П. С. Щодо удосконалення системи державного фінансового контролю для побудови ефективної держави. / П. С. Петренко // Економіка і прогнозування. - 2016. - №4 - С. 132-143.
23. Райзберг Б.А. Курс экономики: учебник / Под ред. Б.А. Райзберга. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 720 с.
24. Робинсон Дж. Накопление капитал. М., 1956. – 513 с.
25. Хайек Ф.А. Индивидуализм и экономический порядок. — М.: «Изограф», 2000. – 77 с.

26. Шаповал Ю. І. Банківська система України: результати "очищення" та перспективи подальшого розвитку. / Ю. І. Шаповал // Економіка і прогнозування. - 2017. - №1 - С. 158-159.
27. Шовкун І. А. Неоіндустріалізація в Україні: чи є макроекономічні передумови та інвестиційний потенціал?. / І. А. Шовкун // Економіка і прогнозування. - 2016. - №4 - С. 48-69.
28. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм и демократія. — М.: Економіка, 1995. — 540 с.
29. Шумська С. С. Фінансове багатство України в офшорах світу та офшоризація капіталу банківської системи. / С. С. Шумська // Економіка і прогнозування. -2016. - №4 - С. 25-47.
30. Ядгаров Я.С. История экономических учений. —М.: Экономика, 2007. - 320 с.